

TESTAMENTUL GENERALULUI ION DRĂGĂLINA

Cu toate că despre viața și activitatea eroică a generalului Ion Drăgălina, cunoscut nouă și sub numele de „eroul de la Cerna și Jiu”, s-a scris mult, considerăm că nu au fost epuizate toate sursele documentare; și mai mult, un studiu complet asupra activității sale de militar s-ar impune.

În cele ce urmează vom căuta să analizăm un document necunoscut pînă astăzi, un document care vine să întărească trăsăturile care l-au definit. Este vorba de testamentul celuiui care a fost Ion Drăgălina¹.

Documentul nu a fost scris în preajma sau în timpul primului război mondial, cînd am putea crede că vreun moment al luptei l-ar fi putut determina pe general să-și scrie ultimele dorințe.

Testamentul nu este datat și a fost scris cînd Ion Drăgălina avea gradul de locotenent-colonel, deci în perioada mai 1908—aprilie 1911, cînd se găsea, așa cum însuși arăta: „în deplină cunoștință a faptelor mele, sănătos la cap și la minte”.

Testamentul nu a fost scris într-un moment de disperare, ci mai de grabă din prevedere, după cum consemnează: „am hotărît ca pentru cazul neprevăzut să dispun”.

Documentul de a cărei descriere ne ocupăm a fost scris cînd locotenent-colonel Ion Drăgălina ocupa funcția de Comandant al școlii militare de infanterie din București².

Documentele vremii consemnează că ofițerul Ion Drăgălina în această perioadă a fost apreciat în muncă, dînd dovadă de mult tact pedagogic; era foarte mult stimat de ofițeri și iubit de elevi. Această afirmație este întărită și de faptul că în anul 1909 i se acordă decorația Steaua României clasa a V-a³.

Toate acestea ne îndreptățesc afirmația de mai sus, că Ion Drăgălina și-a scris testamentul nu în urma vreunui eveniment, ci din pură prevedere.

Înainte de a trece la analiza în detaliu a testamentului, am găsit de cuviință să amintim cîteva date biografice.

S-a născut în Caransebeș, la 16 decembrie 1860, dintr-o familie de militari descendentă din satul Borlova, comuna Turnu Ruieni, județul Caraș-Severin. După terminarea claselor elementare, urmează școala de ofițeri, după absolvirea căreia este repartizat la Regimentul 43 infanterie din Caransebeș.

¹ O copie după original se găsește în posesia autorului.

² N. Uică, *Istoricul școlii militare de infanterie de la anul 1847—1911*, București, 1911, p. 164, 208.

³ N. Popescu, *Generalul Ion Drăgălina*, București, 1967, p. 26.

În casa părintească s-a bucurat de o educație aleasă, primind multe informații despre România și frații de peste Carpați, unde, dealtfel, la Râmnicul-Vâlcea, a început primele clase primare. Sentimentele calde pe care le nutrea pentru români le găsim inserate într-o notiță dintr-un carnet personal, unde, în anul 1882, nota: „Plin de mândrie, cu speranța în piept că va veni momentul unde românii vor putea arăta lumii că sînt adevărați fii ai lui Traian, că în vinele lor curge sîngele lui Mihai”⁴.

La 3 decembrie 1885 se căsătorește cu Elena Giurginca din Caransebeș, descendentă dintr-o veche familie de români grăniceri.

La 1 decembrie 1887 demisionează din armata austro-ungară și trece în România, recunoscîndu-i-se vechimea și gradul avut.

În armata română ocupă mai multe funcții și datorită priceperii sale urcă ierarhia militară pînă la gradul de general.

Este momentul potrivit să arătăm care a fost părerea comandantului diviziei, scrisă pe caracterizarea de serviciu a lui Ion Drăgălina la 1 februarie 1888: „M-am încredințat în mai multe ocazii că locotenentul Drăgălina este un ofițer cu viitor. Ca ofițer de trupă cunoaște regulamentele prea bine și le aplică în mod inteligent. Are multe cunoștințe generale și este familiarizat cu lucrările de stat major. Conștiincios la serviciu și cu o conduită ireproșabilă, merită încrederea și atenția șefilor”⁵.

Din căsătoria cu Elena Giurginca a rezultat șase copii: doi băieți, Corneliu și Virgil, și patru fete, Aurora, Cornelia, Elena și Viorica.

Familia Drăgălina era încheată, tatăl avînd stimă și considerație față de soția și copiii lui, cărora le-a dat aceeași educație bazată pe dragostea față de țară, de pămîntul strămoșesc; a sădit în inimile lor cinstea, hărnicia și dragostea față de oameni.

Este semnificativ faptul că pe certificatul de naștere al celui de al doilea fiu, Virgil, Ion Drăgălina a scris: „Binecuvîntarea mea să te însoțească toată viața. Crești și fă-te mare în credința strămoșească, respectă legile țării și pe mai marii tăi, păstrează recunoștința părinților tăi. Al tău tată locotenent Drăgălina”⁶.

Sudura care exista în familia Drăgălina reiese și dintr-un aliniat al testamentului, unde Ion Drăgălina se adresează celor doi fii: „Îi rog să fie ajutorul mamei și surorilor. Cea dintîi care cu dragoste s-a jertfit pentru creșterea lor, surorilor lor ca unele ființe care au trebuință încă de a fi ajutate și conduse”.

Cinstea de care a dat dovadă Ion Drăgălina a fost o caracteristică a lui și convingătoare pentru aceasta sînt părerile lui Take Ionescu, care, vorbind despre faptele eroice ale generalului, arăta printre altele: „În viață, nu-l văzusem niciodată. Pînă în 1915 nici după nume nu-l cunoscusem. Fără îndoială că acest om se închidea în viața lui de soldat și deși părinte al

⁴ R. Ancușă, *Generalul Ion Drăgălina*, în *Calendarul românului*, Caransebeș, anul XLVIII, 1936, p. 105.

⁵ Arhivele Statului, Filiala Caransebeș, Fond Liviu Groza (în continuare ASF Csebeș, după care urmează fondul și numărul documentului).

⁶ ASF Csebeș Fond Liviu Groza.

unei familii numeroase, nu solicita niciodată nimic nici pentru el, nici pentru ai lui⁷.

Pline de vibrație sufletească sînt cuvintele pe care Ion Drăgălina le așterne în testamentul său cu privire la cîntea de care a dat dovadă și pe care o cerea și de la copiii lui: „Le las un nume cinstit și nepătat, căci toată viața mea am jertfit-o pentru a-mi îndeplini serviciul conștiincios și pe cît omeneste mi-a fost posibil. N-am căutat să mă abat cu nimic de la calea binelui și a dreptății. Niciodată nu am avut altceva în vedere decît »îndeplinirea cinstită a datoriei«. Sărac am intrat în armată și sărac părăsesc această lume. Doresc din toată inima ca și ei să urmeze calea pe care am mers. Să nu se abată niciodată de la datorie și cîntea să le fie mai presus de toate. Astfel am căutat să fiu, astfel doresc să fie și ei“.

Era un militar desăvîrșit și un adevărat părinte pentru subordonați. Sînt multe exemple din viața lui care vin în sprijinul afirmației făcute. Ne vom referi doar la cîteva din perioada cît a fost comandantul școlii de ofițeri, perioadă care corespunde cu datarea testamentului. În această funcție a căutat să revoluționeze sistemul de educație și instruire al viitorilor ofițeri. În primul rînd căuta să realizeze între ofițeri și elevi o apropiere sufletească. În calitate de comandant nu abdică niciodată de la regulamente. În privința disciplinei militare avea o părere înaintată bazată pe înalte principii morale și respect față de om. „Disciplina militară — spunea el — trebuie altoită pe convingere, ținînd cont în executarea ordinelor de puterile omeneste. Omul, soldat sau ofițer, judecă chiar cînd se află în front sub comandă“⁸.

Penultimul aliniat din testament se adresează familiei și fiicei mezină Viorica, pentru care a avut întotdeauna o aleasă afecțiune. În familia Drăgălina, pentru Viorica se crease un adevărat cult. Sînt demne de luat în seamă informațiile primite de la Virgil Drăgălina, care, vorbind despre afecțiunea tatălui pentru Viorica, arăta printre altele: „era slăbiciunea tatii și noi, cum l-am respectat și iubit, am avut aceleași trăiri pentru sora noastră mai mică fără să existe în noi vreo pornire de ură sau invidie“⁹. Era firesc deci ca în testamentul său să-și fi găsit loc cuvenit pentru cel mai iubit copil, cu toate că Ion Drăgălina avea cuvinte alese și aceleași sentimente pentru fiii și fiicele lui, Viorica însă era mai plăpîndă, mai gingașă, mai atașată față de tată, fapt pentru care și afecțiunea lui pentru ea era mai mare. Așa se explică faptul că pentru ea a avut cuvinte aparte în testament: „Iubita mea fiică Viorica, fiind cea mai mică, are trebuință de indulgență și ajutorul tuturor fraților și surorilor ei. Cu toți să contribuie ca și ea să poată să-și facă o carieră“.

Prin testamentul său, Ion Drăgălina nu a lăsat soției și copiilor averi și valori. Valoarea cea mai de preț pe care a lăsat-o urmașilor a fost cîntea și dragostea față de familie, față de neam și pămîntul moștenit de la străbuni.

Din viața de toată ziua și viața de familie, Ion Drăgălina a făcut un tot unitar. Toți cei care l-au cunoscut aveau cuvinte aparte ca să-l caracteri-

⁷ Take Ionescu, *Generalul Ion Drăgălina*, în *Vestul*, Timișoara, anul II, nr. 350 din 29 iunie 1931.

⁸ N. Popescu, *op. cit.*, p. 20.

⁹ Informație primită în anul 1970 de la fiul generalului, comandorul Virgil Drăgălina.

zeze. „Era personificarea vieții simple și a muncii cinstită, asidue și dezinteresată. Era un caracter”¹⁰.

Nu trebuie să vedem deci în testamentul său expresia vreunui pesimism care l-ar fi caracterizat, căci generalul Ion Drăgălina, prin faptele sale, a dovedit că a fost un om cinstit, dîrz, curajos, ferm și gata de acțiune.

Prin eroismul său de pe cîmpul de luptă a demonstrat că a dat supremul tribut pentru cauza în slujba căreia s-a pus.

Generalul Ion Drăgălina constituie pentru noi o pildă grăitoare de oștean care și-a iubit țara pe care, la fel ca și camarazii lui, a dorit să o știe liberă și independentă.

LIVIU GROZA

ANEXA

TESTAMENT.

Subsemnatul, în deplină cunoștință a faptelor mele, sănătos la cap și la minte, am hotărît pentru cazul neprevăzut să dispun următoarele:

1. În caz de moarte las ce-mi aparține soției mele, Elena Drăgălina, născută Giurginca, ca unei ființe iubită și care cu credință, cu dragoste și statornicie m-a secondat și a căutat să-mi ușureze viața.

Ei îi las toată suma ce revine din asigurarea ce am contractat la „Generală” ca să dispună așa după cum crede că va fi în interesul ei și al iubitelor mele fete. Asemenea îi las toată suma ce am depus-o lunar la Casa de credit și ajutor a ofițerilor, la care a contribuit și dînsa, ușurîndu-mi, prin chiverniseala ei, a plăti cotizațiile.

2. Băieților, iubiților mei fii, Corneliu și Virgiliu pe lîngă binecuvîntarea le las biblioteca și armele mele și îi rog a se mulțumi cu atît, căci nu mi-a fost dat, cu toată munca ce am desfășurat, să agonisesc mai mult.

În schimb îi rog să fie în ajutorul mamei și surorilor lor. Cea dintîi care cu dragoste s-a jertfit pentru creșterea lor, surorilor lor ca unele ființe care au trebuință încă de a fi ajutate și conduse.

Le las un nume cinstit și nepătat căci toată viața mea am jertfit-o pentru a-mi îndeplini serviciul conștiințios și pe cît omeneste mi-a fost posibil. N-am căutat să mă abat cu nimic de la calea binelui și a dreptății. Niciodată nu am avut altceva în vedere decît „îndeplinirea cinstită a datoriei”. Sărac am intrat în armată și sărac părăsesc această lume.

Doresc din toată inima ca și ei să urmeze calea pe care am mers. Să nu se abată niciodată de la datorie și cinstea să le fie mai presus de toate. Astfel am căutat să fiu, astfel doresc să fie și ei.

3. Iubitelor mele fete Aurora, Cornelia, Elena și Viorica n-am ce să le las, decît iubirea mea și binecuvîntarea părintească. Să fie cinstitute să se devoteze cu toată dragostea unei cariere să nu uite niciodată numele nepătat ce le las. Să iubească pe mama lor, pe frații lor și să se iubească între ele.

¹⁰ R. Ancușă, *op. cit.*, p. 112.

Să asculte de mama lor care nici un moment nu le-a părăsit și care cu drag și-a dat tot pentru a le vedea fericite.

4. Doresc ca toți copiii mei să iubească, să venereze și să asculte de mama lor, pînă în a lor bătrînețe. Și atunci cînd își vor crea familia lor să nu uite că ceea ce sînt ei, datoresc mamei lor. Să se iubească între ei, să se ajute reciproc, să fie cuminți și să nu uite nici pe tata lor.

Iubita mea fiică Viiorica, fiind cea mai mică are trebuință de indulgență și ajutorul tuturor fraților și surorilor ei. Cu toți să contribuie ca și ea să poată să-și facă o carieră.

5. Tablourile și fotografiile mele să rămînă, cît trăiește scumpa mea soție la dînsa, după moartea ei să se împartă deopotrivă la toți.
Scris și semnat de mine

Lt. Colonel Drăgălina.

LE TESTAMENT DU GÉNÉRAL ION DRĂGĂLINA

(Résumé)

L'auteur décrit le testament du général Ion Drăgălina, rédigé pendant les années 1908—1911.

Le testament du général est un document d'un haut patriotisme qui met en évidence l'amour pour sa patrie aussi bien que l'affection pour sa famille.

Il ne faut pas voir dans ce testament un moment de pessimisme, mais plutôt de précaution, car ce qui a caractérisé le général Ion Drăgălina c'était l'optimisme, l'honneur et le courage.

Il est mort faisant preuve des plus hauts traits d'un soldat prêt au sacrifice suprême pour la liberté et l'indépendance de sa patrie.